

призвели до багатьох змін: банкрутства банків, «обвалу» гривні, «стрибків» валютного курсу, збільшення рівня безробіття, інфляції та багатьох інших проблем.

Для долі національної економіки принципово важливо, щоб важкий вибір між пошуком варіантів упорядкування, обумовлених зовнішніми і внутрішніми атракторами, був зроблений на користь останніх. Це є реальним кроком у напрямку європейського вибору, що передбачає насамперед опирання на власні сили і самоорганізацію на основі самоідентифікації.

УДК 368

Терешко О.Й.

Науковий керівник: к.е.н, доцент Гарматій Н.М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ВИЗНАЧЕННЯ ДИНАМІКИ ЗМІНИ ЕКОНОМІЧНИХ ЧИННИКІВ
ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ**

Tereshko O.Y.

**DETERMINATION OF THE DYNAMICS OF CHANGES IN ECONOMIC
FACTORS BY MEANS OF MODERN INFORMATION SYSTEMS**

Сучасна динаміка зміни економічних чинників, заснована на інноваційному перетворенні економічного простору, посилила роль інформації в процесі суспільного виробництва. Вона стала домінуючим чинником конкурентоспроможності підприємств, галузей, регіонів і країн, створюючи можливості людському капіталу широко використовувати свій потенціал для досягнення взаємодоповнюючих цілей забезпечення сталого економічного розвитку. Інформація і технології, пов'язані з нею, визначають темпи росту економіки – темпи приросту ВВП, а також ступінь зрілості, розвитку і становлення громадського суспільства. Щоб дослідити динаміку зміни економічних чинників на прикладі НАСК «Оранта» дослідимо такі показники як Основні засоби, поточні фінансові інвестиції, страхові резерви та власний капітал компанії. Розрахунки буде зроблено у програмі для математичних розрахунків Mathcad.

Таблиця 1

Вхідні дані [1]

	2016	2015	2014	2013
Основні засоби(q)	231757	205820	238375	237299
Поточні фін. інвестиції(w)	136180	113989	126866	112589
Страхові резерви(r)	347699	332520	280860	295569
Власний капітал(f)	288454	225689	349128	320878

На Рис.1 та на Рис.2 представленні розрахунки у математичні програмі Mathcad.

Базовий темп приросту $pt/0=(Qt-Q0)/Q0$

$\rho_{11} := \sigma_{11} \div q_1$	$\rho_{11} = -4.643 \times 10^{-3}$	$\rho_{31} := \sigma_{31} \div r_1$	$\rho_{31} = 0.042$
$\rho_{12} := \sigma_{12} \div q_2$	$\rho_{12} = 0.158$	$\rho_{32} := \sigma_{32} \div r_2$	$\rho_{32} = -0.155$
$\rho_{13} := \sigma_{13} \div q_3$	$\rho_{13} = -0.109$	$\rho_{33} := \sigma_{33} \div r_3$	$\rho_{33} = -0.054$
$\rho_{21} := \sigma_{21} \div w_1$	$\rho_{21} = -0.105$	$\rho_{41} := \sigma_{41} \div f_1$	$\rho_{41} = -0.098$
$\rho_{22} := \sigma_{22} \div w_2$	$\rho_{22} = 0.113$	$\rho_{42} := \sigma_{42} \div f_2$	$\rho_{42} = 0.547$
$\rho_{23} := \sigma_{23} \div w_2$	$\rho_{23} = -0.195$	$\rho_{43} := \sigma_{43} \div f_3$	$\rho_{43} = -0.18$

Рис.1. Розрахунок показників базисного абсолютного приросту і темпу зростання.

Базисний абсолютний приріст $\sigma t/0 = Qt - Q0$

$\sigma_{11} := q_4 - q_3$	$\sigma_{11} = -1.076 \times 10^3$	$\sigma_{31} := r_4 - r_3$	$\sigma_{31} = 1.471 \times 10^4$
$\sigma_{12} := q_3 - q_2$	$\sigma_{12} = 3.256 \times 10^4$	$\sigma_{32} := r_3 - r_2$	$\sigma_{32} = -5.166 \times 10^4$
$\sigma_{13} := q_2 - q_1$	$\sigma_{13} = -2.594 \times 10^4$	$\sigma_{33} := r_2 - r_1$	$\sigma_{33} = -1.518 \times 10^4$
$\sigma_{21} := w_4 - w_3$	$\sigma_{21} = -1.428 \times 10^4$	$\sigma_{41} := f_4 - f_3$	$\sigma_{41} = -2.825 \times 10^4$
$\sigma_{22} := w_3 - w_2$	$\sigma_{22} = 1.288 \times 10^4$	$\sigma_{42} := f_3 - f_2$	$\sigma_{42} = 1.234 \times 10^5$
$\sigma_{23} := w_2 - w_1$	$\sigma_{23} = -2.219 \times 10^4$	$\sigma_{43} := f_2 - f_1$	$\sigma_{43} = -6.277 \times 10^4$

Базисний темп зростання

$kt=yt/y0$

$k_{11} := q_4 \div q_1$	$k_{11} = 1.024$	$k_{31} := r_4 \div r_1$	$k_{31} = 0.85$
$k_{12} := q_3 \div q_1$	$k_{12} = 1.029$	$k_{32} := r_3 \div r_1$	$k_{32} = 0.808$
$k_{13} := q_2 \div q_1$	$k_{13} = 0.888$	$k_{33} := r_2 \div r_1$	$k_{33} = 0.956$
$k_{21} := w_4 \div w_1$	$k_{21} = 0.827$	$k_{41} := f_4 \div f_1$	$k_{41} = 1.112$
$k_{22} := w_3 \div w_1$	$k_{22} = 0.932$	$k_{42} := f_3 \div f_1$	$k_{42} = 1.21$
$k_{23} := w_2 \div w_1$	$k_{23} = 0.837$	$k_{43} := f_2 \div f_1$	$k_{43} = 0.782$

Рис.2. Розрахунок показників базового темпу приросту

Базисний абсолютний приріст основних засобів за 2016/2015рр. становить $-1,076 \cdot 10^3$, за 2015/2014рр. становить $3,256 \cdot 10^4$, 2014/2013рр. буде $-2,594 \cdot 10^4$.

Базисний абсолютний приріст поточних фінансових інвестиції за 2016/2015рр. становить $-1,428 \cdot 10^4$, за 2015/2014рр. він буде $1,288 \cdot 10^4$, а 2014/2013рр. становитиме $-2,219 \cdot 10^4$.

Базисний абсолютний приріст страхових резервів за 2016/2015рр. становить $1,471 \cdot 10^4$, 2015/2014рр. відповідно становитиме $-5,166 \cdot 10^4$, у 2014/2013рр. він становив $-1,518 \cdot 10^4$. Базисний абсолютний приріст власного капіталу за 2016/2015рр. становить $-2,825 \cdot 10^4$, 2015/2014рр. є $1,234 \cdot 10^5$, 2014/2013рр. - $6,277 \cdot 10^4$. Для першого показника спостерігається зростання динаміки у перші 2 періоди, для всіх інших показників відповідно відбуваються коливання залежно від періодів. Базисний темп зростання основних засобів за 2016/2015рр. становить 1,024, за 2015/2014рр. становить 1,029, у 2014/2013рр. буде 0,888.

Базисний темп зростання поточних фінансових інвестиції за 2016/2015рр. становить 0,827, за 2015/2014рр. він буде 0,932, а 2014/2013рр. становитиме 0,837.

Базисний темп зростання страхових резервів за 2016/2015рр. становить 0,85 , 2015/2014рр. відповідно становити 0,808, у 2014/2013рр. він становив 0,956

Базисний темп зростання власного капіталу за 2016/2015рр. становить 1,112, 2015/2014рр. становив 1,21, 2014/2013рр. становить 0,782.

Базисний темп зростання показує у скільки разів змінився показник відносно базисного періоду, якщо показник < 1 , то спостерігається уповільнення зростання. Відповідно, якщо показник > 1 , то спостерігається прискорення зростання.

Базисний темп приросту основних засобів за 2016/2015рр. становить $-4,643 \cdot 10^{-3}$, за 2015/2014рр. становить 0,158, 2014/2013рр. буде -0,109.

Базисний темп приросту поточних фінансових інвестиції за 2016/2015рр. становить -0,105, за 2015/2014рр. він буде 0,113 , а 2014/2013рр. становитиме -0,195.

Базисний темп приросту страхових резервів за 2016/2015рр. становить 0,042, у 2015/2014рр. відповідно становитиме -0,155 , у 2014/2013 він становив -0,054.

Базисний темп приросту власного капіталу за 2016/2015рр. дорівнює -0,098, 2015/2014рр. становить 0,547 , а у 2014/2013рр. буде рівний -0,18 .

Базовий темп приросту показує на скільки % змінився поточний рівень показника, порівняно з попереднім періодом.

Література:

1. [Електронний ресурс] Режим доступу:
http://www.oranta.ua/ukr/financial_parameters.php.

УДК 339.346.544

Хома М.М.

Науковий керівник: старший викладач Гринчуцька С.В.
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ**

Khoma M.M.

**DIRECTIONS FOR IMPROVING THE SUPPLY ACTIVITY OF THE
ENTERPRISES OF THE FOOD INDUSTRY**

Одним з головних завдань соціально-економічного розвитку кожної країни є забезпечення якісними товарами, в тому числі продуктами харчування. Харчова промисловість має стратегічне значення для розвитку економіки країни, адже, кожен житель України – споживач продукції цієї галузі. Харчова промисловість може забезпечити істотне зростання ВВП і допомогти Україні зайняти провідні позиції на ринку продуктів харчування в світі.